II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2022/922

2022 m. birželio 9 d.

dėl tikrinimo, kaip taikoma Šengeno *acquis*, vertinimo ir stebėsenos mechanizmo sukūrimo ir veikimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1053/2013

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 70 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę [1],

kadangi:

(1) be vidaus sienų kontrolės Šengeno erdvė priklauso nuo to, ar valstybės narės veiksmingai ir efektyviai taiko Šengeno *acquis*. Ta *acquis* apima išorės sienų srities priemones, kontrolės prie vidaus sienų nebuvimo kompensacines priemones ir griežtą stebėsenos sistemą, kurios kartu sustiprina laisvą judėjimą ir užtikrina aukšto lygio saugumą, teisingumą ir pagrindinių teisių apsaugą, įskaitant asmens duomenų apsaugą;

(2) tarpusavio vertinimas ir Šengeno *acquis* taikymo stebėsena nuo 1998 m. yra pagrindiniai Šengeno erdvės elementai, prisideda prie aukšto lygio atskaitomybės bei atsakomybės už rezultatus išlaikymo ir stiprina valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą;

(3) Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1053/2013 [2] buvo sukurtas konkretus Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmas, kuris pradėjo veikti 2015 m.;

(4) siekiant padidinti Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmo veiksmingumą ir efektyvumą, jis turėtų būti patobulintas. Peržiūrėtu vertinimo ir stebėsenos mechanizmu turėtų būti siekiama išlaikyti aukštą valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo lygį, užtikrinant, kad valstybės narės veiksmingai taikytų Šengeno *acquis*, laikydamosi sutartų bendrų standartų, pagrindinių principų ir normų, taip prisidėdamos prie tinkamai veikiančios Šengeno erdvės;

[1] 2022 m. balandžio 7 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

[2] 2013 m. spalio 7 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1053/2013, kuriuo sukuriamas tikrinimo, kaip taikoma Šengeno *acquis*, vertinimo ir stebėsenos mechanizmas, ir panaikinamas 1998 m. rugsėjo 16 d. Vykdomojo komiteto sprendimas, įsteigiantis Šengeno įvertinimo ir įgyvendinimo nuolatinį komitetą (OL L 295, 2013 11 6, p. 27).

(5) taikant vertinimo ir stebėsenos mechanizmą jo tikslai turėtų būti pasiekti atliekant objektyvius ir nešališkus vertinimus, kuriais būtų galima greitai nustatyti Šengeno *acquis* taikymo trūkumus, galinčius sutrikdyti tinkamą Šengeno erdvės veikimą, užtikrinti, kad tie trūkumai būtų skubiai pašalinti, ir sudaryti pagrindą dialogui dėl visos Šengeno erdvės veikimo. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 70 straipsnį objektyvų ir nešališką vertinimą, kaip įgyvendinama Sąjungos politika laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje, turi atlikti valstybės narės bendradarbiaudamos su Komisija. Tam reikia palaikyti glaudų valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimą, subalansuotai pasidalyti bendra atsakomybe ir išlaikyti sistemai būdingą tarpusavio vertinimo pobūdį. Tam taip pat reikia didesnio Tarybos vaidmens ir aktyvaus Europos Parlamento dalyvavimo. Atsižvelgiant į Reglamentu (ES) Nr. 1053/2013 sukurto vertinimo ir stebėsenos mechanizmo pakeitimų mastą, tas reglamentas turėtų būti panaikintas ir pakeistas nauju reglamentu;

(6) vertinimo ir stebėsenos mechanizmas turėtų pajėgti apimti visas dabartines ir būsimas Šengeno *acquis* sritis, visų pirma išorės sienų valdymą, kontrolės prie vidaus sienų nebuvimą, vizų politiką, grąžinimą, didelės apimties informacines sistemas, kuriomis remiamas Šengeno *acquis* taikymas, policijos bendradarbiavimą, teisminį bendradarbiavimą baudžiamosios teisės klausimais ir duomenų apsaugą, išskyrus tas sritis, kuriose pagal Sąjungos teisę jau egzistuoja konkretus vertinimo mechanizmas. Vertinimo ir stebėsenos mechanizmas turėtų apimti visus atitinkamus teisės aktus ir operacinę veiklą**,** kuri yra Šengeno *acquis* dalis ir kuria prisidedama prie Šengeno erdvės veikimo;

(7) vadovaujantis 2012 m. kovo 1–2 d. Europos Vadovų Tarybos išvadomis, atliekant visus vertinimus turėtų būti atsižvelgiama į tinkamą Šengeno *acquis* taikančių valdžios institucijų veikimą. Taip pat turėtų būti vertinama privačiųjų subjektų, pavyzdžiui, oro transporto bendrovių ar išorės paslaugų teikėjų, praktika tiek, kiek jie dalyvauja įgyvendinant Šengeno *acquis*, arba tiek, kiek Šengeno *acquis* įgyvendinimas daro jiems poveikį, kai jie bendradarbiauja su valstybėmis narėmis;

(8) atsižvelgiant į vis svarbesnį Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų vaidmenį įgyvendinant Šengeno *acquis*, vertinimo ir stebėsenos mechanizmas turėtų padėti tikrinti tų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų veiklą tiek, kiek ji yra susijusi su valstybių narių vardu atliekamomis funkcijomis ir operaciniu Šengeno *acquis* nuostatų taikymu. Tos veiklos tikrinimas šiuo atžvilgiu turėtų būti įtrauktas į valstybių narių vertinimą, atspindėtas ataskaitoje ir atliekamas nedarant poveikio Komisijos ir atitinkamų agentūrų, organų ir įstaigų valdymo organų atsakomybei pagal jų steigimo reglamentus ir jų pačių vertinimo bei stebėsenos procedūras ir tokiu būdu, kad būtų visiškai į ją atsižvelgiama. Jei vertinimuose būtų nustatyta trūkumų, susijusių su Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų vykdomomis arba jų remiamomis funkcijomis, Komisija turėtų informuoti savo atitinkamus valdymo organus ir Tarybą bei Europos Parlamentą;

(9) vertinimo ir stebėsenos veikla turėtų būti tikslinė, atsižvelgiant į ankstesnių vertinimų rezultatus**,** rizikos analizes, naujus teisės aktus, informaciją, kurią Komisija gavo pagal šį reglamentą, ir, jeigu aktualu, į nacionalinių kokybės kontrolės mechanizmų rezultatus. Tokia veikla turėtų būti remiama stiprinant bendradarbiavimą su Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis, dalyvaujančiais įgyvendinant Šengeno *acquis*, siekiant teikti atitinkamą informaciją ir ekspertines žinias vertinimo ar stebėsenos veiklos planavimui ar vykdymui, užtikrinant tokių įstaigų, organų ir agentūrų sistemingą dalyvavimą Šengeno vertinimuose, be kita ko, skiriant stebėtojus dalyvauti atliekant vertinimus, ir gerinant rizikos analizes bei keitimąsi informacija, be kita ko, apie korupciją ir organizuotą nusikalstamumą tiek, kiek korupcija ir organizuotas nusikalstamumas gali trukdyti valstybėms narėms taikyti Šengeno *acquis*.

Toks bendradarbiavimas ir dalyvavimas visų pirma yra susijęs su Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1896 ([3]) reglamentuojama Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (toliau – *Frontex*), Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1726 ([4]) nustatyta Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų operacijų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje valdymo agentūra (toliau – eu-LISA), Europos Parlamento ir

([3]) 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1).

([4]) 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1726 dėl Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūros (eu-LISA), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 ir Tarybos sprendimas 2007/533/TVR bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011 (OL L 295, 2018 11 21, p. 99).

Tarybos reglamentu (ES) 2016/794 ([5]) nustatyta Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (toliau – Europolas), Tarybos reglamentu (EB) Nr. 168/2007 ([6]) nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (toliau – FRA) ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1725 ([7]) numatytu Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu.

Bendradarbiavimas taip pat turėtų tapti labiau abipusis, o agentūros turėtų ne tik prisidėti, bet ir gauti naudos iš dalyvavimo vertinimo ir stebėsenos mechanizme, tokiu būdu užtikrindamos savo veiksmingesnį operatyvinį atsaką. Siekiant išvengti bet kokio interesų konflikto, kai Sąjungos įstaigos, organo ar agentūros, dalyvaujančių įgyvendinant Šengeno *acquis*, veikla tiek, kiek jis (ji) atlieka funkcijas valstybių narių vardu, kad padėtų praktiškai taikyti Šengeno *acquis* nuostatas, yra tikrinama atliekant valstybės narės vertinimą, Sąjungos įstaigos, organo ar agentūros stebėtojai turėtų nedalyvauti diskusijose dėl išvadų, susijusių su tos Sąjungos įstaigos, organo ar agentūros veikla;

(10) *Frontex* atliekamas pažeidžiamumo vertinimas yra šiuo reglamentu nustatytą vertinimo ir stebėsenos mechanizmą papildantis mechanizmas, kuriuo siekiama užtikrinti kokybės kontrolę Sąjungos lygmeniu ir nuolatinį pasirengimą tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmeniu reaguoti į visus iššūkius prie išorės sienų. Į tą pažeidžiamumo vertinimą turėtų būti atsižvelgiama rengiant vertinimo ir stebėsenos veiklą, taigi, užtikrinant informuotumą apie padėtį, grindžiamą naujausia informacija. Abu mechanizmai yra Europos integruoto sienų valdymo dalys. Turėtų būti kuo labiau padidinta pažeidžiamumo vertinimo bei vertinimo ir stebėsenos mechanizmo sinergija, kad būtų galima susidaryti geresnį Šengeno erdvės veikimo padėties vaizdą, kiek įmanoma išvengiant pastangų dubliavimo ir prieštaringų rekomendacijų. Tuo tikslu *Frontex* ir Komisija turėtų reguliariai keistis informacija apie abiejų mechanizmų rezultatus. Siekiant sutelkti daugiau strateginio dėmesio ir pasiekti tikslingesnį vertinimo planavimą, taip pat būtina toliau didinti sinergiją su atitinkamais mechanizmais ir platformomis, kuriuos valdo Sąjungos agentūros ir nacionalinės administracijos, pavyzdžiui, Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalyke platforma (EMPACT), ir su Komisijos, padedamos eu-LISA, vykdoma priežiūra, kiek tai susiję su valstybių narių pasirengimu diegti atitinkamas IT sistemas, taip pat, jeigu aktualu, su nacionalinių kokybės kontrolės mechanizmų išvadomis;

(11) atliekant vertinimą ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas ne tik vertinimui, ar atliekant atskirus vertinimus tinkamai įgyvendinami ir taikomi Šengeno *acquis* duomenų apsaugos reikalavimai, bet ir tikrinimui, ar taikant Šengeno *acquis* gerbiamos pagrindinės teisės. Siekiant padidinti vertinimo ir stebėsenos mechanizmo pajėgumą nustatyti pagrindinių teisių pažeidimus atitinkamose politikos srityse, turėtų būti įgyvendintos papildomos priemonės. Šengeno vertintojai turėtų būti tinkamai parengti šioje srityje, turėtų būti geriau panaudojama atitinkama FRA informacija, o jos ekspertai turėtų aktyviau dalyvauti rengiant ir įgyvendinant vertinimus. Be to, programuojant ir planuojant vertinimus turėtų būti įmanoma atsižvelgti į įrodymus, kurie skelbiami viešai arba pateikiami nepriklausomų stebėsenos mechanizmų ar atitinkamų trečiųjų šalių, pavyzdžiui, ombudsmenų, pagrindinių teisių laikymosi stebėsenos institucijų ir nevyriausybinių bei tarptautinių organizacijų, iniciatyva. Įgyvendinant vertinimo veiklą, pavyzdžiui, rengiant vizitus, valstybėms narėms padedantys subjektai ir trečiosios šalys turėtų būti laikomi subjektais ir trečiosiomis šalimis, kurie yra su jomis susiję teisiškai arba pagal sutartį ir kuriems leidžiama jų vardu atlikti tam tikras užduotis taikant Šengeno *acquis*. Rengiant vertinimo ataskaitas turėtų būti atsižvelgiama tik į atliekant vertinimo veiklą patikrintą informaciją;

(12) vertinimo ir stebėsenos mechanizmu turėtų būti nustatytos skaidrios, veiksmingos ir aiškios taisyklės, susijusios su vertinimo ir stebėsenos veiklos formomis ir metodais, aukštos kvalifikacijos ekspertų paslaugomis ir tolesniais veiksmais, susijusiais su vertinimų išvadomis;

([5]) 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo), kuriuo pakeičiami ir panaikinami Tarybos sprendimai 2009/371/TVR, 2009/934/TVR, 2009/935/TVR, 2009/936/TVR ir 2009/968/TVR (OL L 135, 2016 5 24, p. 53).

([6]) 2007 m. vasario 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 168/2007, įsteigiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą (OL L 53, 2007 2 22, p. 1).

([7]) 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

(13) vertinimų formos ir metodai turėtų būti lankstesni, kad padidėtų vertinimo ir stebėsenos mechanizmo veiksmingumas bei galimybė jį pritaikyti prie naujų aplinkybių ir teisės aktų pokyčių ir kad būtų supaprastintas valstybių narių, Komisijos ir Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų išteklių naudojimas. Periodiniai vertinimai rengiant vizitus turėtų būti pagrindinė vertinimo priemonė. Neprograminiai vertinimai ir teminiai vertinimai turėtų būti naudojami subalansuotai, remiantis rizikos analizėmis, priėmus naujus teisės aktus arba remiantis Komisijos pagal šį reglamentą gauta informacija. Vertinimo formos turėtų būti aiškiai apibrėžtos. Priklausomai nuo politikos srities ir vertinimo bei stebėsenos veiklos pobūdžio, vertinimo ir stebėsenos mechanizmas turėtų leisti atlikti kelių valstybių narių vertinimą tuo pačiu metu ir išimtiniais atvejais turėtų sudaryti sąlygas atlikti visiškai ar iš dalies nuotolinius vertinimus ir derinti politikos sričių vertinimą. Pagal vertinimo ir stebėsenos mechanizmą turėtų būti galima parengti išsamias valstybių narių vertinimo ataskaitas, kuriose būtų vertinami bendri valstybių narių Šengeno *acquis* taikymo rezultatai;

(14) teminiai vertinimai turėtų būti naudojami valstybių narių Šengeno *acquis* įgyvendinimo praktikos analizei atlikti. Jie turėtų būti rengiami siekiant įvertinti, kaip įgyvendinami dideli teisės aktų pakeitimai, kai jie pradedami taikyti, ir naujos iniciatyvos, taip pat įvertinti įvairių politikos sričių klausimus arba valstybių narių, susiduriančių su panašiais iššūkiais, praktiką;

(15) neprograminiai vizitai, atsižvelgiant į jų tikslą, turėtų būti atliekami apie juos atitinkamai valstybei narei pranešus iki jų likus tik nedaug laiko arba iš anksto nepranešus ir jie turėtų būti grindžiami atitinkamai rizikos analizėmis ar kitais atitinkamais motyvais. Turėtų būti įmanoma surengti neprogramines vizitus siekiant įvertinti Šengeno *acquis* taikymą prie vidaus sienų ir kylančias ar sistemines problemas, kurios galėtų turėti reikšmingą poveikį Šengeno erdvės veikimui, arba kai yra pagrindo manyti, kad valstybė narė šiurkščiai nesilaiko pareigų pagal Šengeno *acquis*. Neprograminiai vizitai paprastai turėtų būti vykdomi apie tai iš anksto pranešus bent prieš 24 valandas. Neprograminiai vizitai iš anksto nepranešus turėtų būti rengiami siekiant patikrinti, ar laikomasi pareigų pagal Šengeno *acquis*, visų pirma, prie vidaus sienų, ir reaguojant į pagrįstus įtarimus dėl šiurkščių pagrindinių teisių pažeidimų taikant Šengeno *acquis*. Tokiais atvejais dėl išankstinio pranešimo vizito tikslas netektų prasmės. Rengiant neprogramines vizitus, susijusius su prie vidaus sienų taikytinos Šengeno *acquis* taikymo vertinimu, turėtų būti užtikrinta galimybė tikrinti, visų pirma, ar nėra kontrolės prie vidaus sienų, įskaitant tai, ar naudojimasis policijos ar kitais viešaisiais įgaliojimais vidaus sienų erdvėje nedaro patikrinimams kertant sieną lygiaverčio poveikio;

(16) jau įrodyta veiklos, vykdomos pagal šiuo reglamentu parengtas daugiametes ir metines vertinimo programas, programavimo pridėtinė vertė užtikrinant nuspėjamumą ir tikrumą. Todėl Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, turėtų priimti daugiametes ir metines vertinimo programas. Tos programos taip pat turėtų suteikti būtiną lankstumą, kad ilgainiui būtų galima prisitaikyti prie dinamiško Šengeno *acquis* pobūdžio. *Force majeure* atveju tos programos turėtų būti koreguojamos susitarus su atitinkamomis valstybėmis narėmis, oficialiai iš dalies nekeičiant programų. Septyneriems metams priimtoje daugiametėje vertinimo programoje, jei aktualu, turėtų būti galima nustatyti konkrečias prioritetines sritis politikos srityse, kuriose turi būti atliekami periodiniai vertinimai. Šis požiūris turėtų sudaryti sąlygas didesniam lankstumui, geresniam prioritetų suteikimui ir labiau subalansuotam bei strategiškesniam visų turimų priemonių naudojimui. Daugiametės vertinimo programos pratęsimas nuo penkerių iki septynerių metų taip pat turėtų padėti užtikrinti griežtesnę, nuodugnesnę ir tikslingesnę valstybių narių stebėseną nesumažinant priežiūros lygio;

(17) vertinimo bei stebėsenos veiklą turėtų vykdyti grupės, sudarytos iš Komisijos atstovų ir valstybių narių paskirtų ekspertų. Tie atstovai ir ekspertai turėtų turėti tinkamą kvalifikaciją, įskaitant tvirtas teorines žinias bei patirtį, ir turėtų būti pabaigę atitinkamą esamą mokymą. Komisija turėtų užtikrinti Šengeno vertintojams skirtus mokymo kursus visose susijusiose politikos srityse, įskaitant pagrindinių teisių komponentus ir tinkamą valdžios institucijų veikimą. Ekspertui baigus mokymą siekiant tapti Šengeno vertintoju, eksperto tokio mokymo metu įgyti įgūdžiai, žinios ir gebėjimai turėtų būti pripažįstami nacionaliniu lygmeniu. Jeigu tam tikros politikos srities mokymo kursų nėra ir dėl to trūksta parengtų ekspertų, ekspertas, siekiantis tapti Šengeno vertintoju, turėtų galėti dalyvauti vertinimo misijoje kaip ekspertas stažuotojas;

(18) siekdama užtikrinti, kad kuo greičiau ir paprasčiau dalyvautų pakankamai patyrusių ekspertų, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, turėtų sudaryti ir išlaikyti ekspertų rezervą. Ekspertų rezervas turėtų būti pagrindinis vertinimo ir stebėsenos veiklos ekspertų šaltinis. Kiekviena valstybė narė turėtų paskirti bent po vieną ekspertą kiekvienai politikos sričiai, kurioje ji yra vertinama, nebent paskyrimas turėtų didelės įtakos nacionalinių užduočių vykdymui;

(19) siekiant padidinti veiksmingumą ir sumažinti administracinę naštą, reikėtų suteikti daugiau lankstumo vertinimo ir stebėsenos grupių dydžio atžvilgiu. Todėl Komisija turėtų apibrėžti ir pritaikyti grupių dydį atsižvelgdama į poreikius ir iššūkius, susijusius su kiekviena vertinimo ir stebėsenos veikla, kartu išlaikant Komisijos atstovų ir valstybių narių ekspertų skaičiaus pusiausvyrą, kad būtų atsižvelgta į tarpusavio ir bendros atsakomybės principus. Reikėtų rasti pusiausvyrą tarp bendros atsakomybės principų ir nuspėjamumo bei poreikio užtikrinti lankstumą ekspertų atrankos procese. Todėl Komisija sudarydama grupes turėtų kiek įmanoma užtikrinti geografinę pusiausvyrą, profilių įvairovę ir rotaciją. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas nacionalinių administracijų pajėgumams užtikrinti, kad ekspertų skyrimas vertinimo bei stebėsenos veikloje neužkrautų pernelyg didelės naštos valstybėms narėms ar individualiai ekspertų padėčiai. Ekspertai, pakviesti atlikti konkrečius vertinimus, ir jų nacionalinės valdžios institucijos turėtų teigiamai atsakyti į kvietimus; turėtų būti galima atmesti kvietimą tik jeigu toks atmetimas yra tinkamai pagrįstas dėl svarbių profesinių ar asmeninių priežasčių;

(20) veiklos sąnaudos, susijusios su vertinimo bei stebėsenos veikla, pavyzdžiui, kelionės, apgyvendinimo ir maitinimo sąnaudos, turėtų būti dengiamos iš Sąjungos biudžeto. Turėtų būti užtikrinta galimybė, kad bet kokie papildomi nacionalinių ekspertų, dalyvaujančių vertinimo ir stebėsenos misijose, dienpinigiai ir tuos ekspertus pavaduojančio personalo sąnaudos jų nebuvimo laikotarpiu būtų dengiamos iš valstybių narių nacionalinių programų pagal atitinkamus Sąjungos fondus, atsižvelgiant į tų fondų tikslus ir tiems fondams taikytinas taisykles;

(21) vertinimo ataskaitos turėtų būti glaustos. Jose daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama trūkumams, turintiems reikšmingą poveikį, ir pabrėžiamos sritys, kuriose būtų galima padaryti reikšmingų patobulinimų. Nereikšmingos išvados į ataskaitas turėtų nebūti įtraukiamos. Vis dėlto grupė vertinimo veiklos pabaigoje turėtų pranešti tas išvadas įvertintai valstybei narei, įskaitant institucijas, atsakingas už atitinkamą nacionalinį kokybės kontrolės mechanizmą. Grupė turėtų aktyviai siekti nustatyti geriausią praktiką, kuri turėtų būti įtraukiama į ataskaitas. Visų pirma ataskaitoje kaip geriausia praktika turėtų būti akcentuojamos naujos ir novatoriškos priemonės, kuriomis reikšmingai pagerinamas bendrų taisyklių įgyvendinimas ir kurias galėtų įgyvendinti kitos valstybės narės;

(22) vertinimo ataskaitose paprastai turėtų būti pateikiamos rekomendacijos, kaip pašalinti nustatytus trūkumus, įskaitant pagrindinių teisių pažeidimus, o Komisija nedelsdama jas turėtų priimti kaip vieną aktą, priimdama įgyvendinimo aktą nagrinėjimo procedūra pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ([8]) 5 straipsnį. Ataskaitos ir rekomendacijų konsolidavimas viename dokumente, kuriam taikoma viena priėmimo procedūra, sustiprina esminį vertinimo išvadų ir rekomendacijų ryšį. Be to, ataskaitos ir rekomendacijų paskelbimas tuo pačiu metu valstybėms narėms turėtų sudaryti sąlygas greičiau ir veiksmingiau šalinti trūkumus. Taikant nagrinėjimo procedūrą taip pat turėtų būti užtikrintas valstybės narės dalyvavimas sprendimų priėmimo procese, po kurio priimamos rekomendacijos;

(23) vis dėlto siekiant didinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, užtikrinti geresnį jų veiksmų koordinavimą Sąjungos lygmeniu ir stiprinti jų tarpusavio spaudimą, atsižvelgiant į Tarybos politinį vaidmenį darant tokį tarpusavio spaudimą, Tarybai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai tam tikrais atvejais priimti rekomendacijas dėl taisomųjų veiksmų ir tam tikrais atvejais užbaigti veiksmų planus. Tokie įgyvendinimo įgaliojimai grindžiami tuo, kad pagal SESV 70 straipsnį Tarybai buvo suteikti konkretūs įgaliojimai, susiję su tarpusavio vertinimu, kaip įgyvendinama Sąjungos politika laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje. Tai tinkamai atspindi vertinimo mechanizmo, grindžiamo šiuo *lex specialis*, tikslą, kuris šioje konkrečioje srityje yra atlikti papildomą stebėsenos, ar veiksmingai praktikoje įgyvendinama Sąjungos politika, funkciją pasitelkiant tarpusavio peržiūrą. Todėl Taryba turėtų priimti rekomendacijas tais atvejais, kurie yra politiškai svarbūs ir yra bendrai svarbūs

([8]) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

Šengeno erdvės veikimui. Turėtų būti laikoma, kad tokie atvejai susidaro tada, kai vertinama valstybė narė iš esmės ginčija vertinimo ataskaitos projekto turinį arba išvados pobūdį, tuo įrodydama, kad vertinimo metu galėjo kilti problemų. Tas pats turėtų būti taikoma tais atvejais, kai atlikus teminius vertinimus ar pirmą kartą atliekamus vertinimus padaroma išvada, kad esama didelio trūkumo. Lygiai taip pat, vykdydama savo vaidmenį vertinimo ir stebėsenos mechanizmo stebėsenos etape Taryba turėtų priimti įgyvendinimo sprendimus, kuriais būtų patvirtintas veiksmų planų užbaigimas didelių trūkumų ir pirmą kartą atliekamų vertinimų atveju;

(24) be to, tais atvejais, kai atliekant vertinimus nustatomas didelis trūkumas, turėtų būti taikomos konkrečios nuostatos siekiant užtikrinti, kad būtų greitai priimtos taisomosios priemonės. Atsižvelgiant į tokių trūkumų keliamą riziką, kai tik įvertinta valstybė narė informuojama apie didelį trūkumą, ji turėtų nedelsdama imtis įgyvendinimo veiksmų trūkumui pašalinti, be kita ko, prireikus sutelkdama visus atitinkamus veiklos ir finansinius išteklius. Taisomiesiems veiksmams turėtų būti taikomi griežtesni terminai ir nuodugnesnė politinė kontrolė bei stebėsena viso proceso metu. Šiuo atžvilgiu, kai atlikus vertinimą nustatomas didelis trūkumas, įskaitant atvejus, kai laikoma, jog didelis trūkumas kelia pavojų viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui Šengeno erdvėje, Komisija turėtų nedelsdama informuoti Tarybą. Ne vėliau kaip per vienus metus nuo vertinimo dienos Komisija turėtų nusiųsti ataskaitą Tarybai ir Europos Parlamentui ir surengti pakartotinį vizitą, skirtą patikrinti, ar valstybė narė pašalino atitinkamus trūkumus. Po pakartotinio vizito Komisija Tarybai turėtų pateikti pakartotinio vizito ataskaitą;

(25) siekiant nustatyti didelį trūkumą, reikia nuodugniai įvertinti kiekvieną konkretų atvejį remiantis aiškiais kriterijais, susijusiais su kiekvienai politikos sričiai būdingų problemų skirtingu pobūdžiu, mastu ir galimu poveikiu. Dėl skirtingų pagrindinių veiksmingo Šengeno *acquis* įgyvendinimo elementų ir įvairių veiksnių derinio išvadose galėtų būti konstatuojamas didelis trūkumas. Tačiau, jeigu manoma, kad dėl nustatyto trūkumo galėtų būti pažeistos pagrindinės teisės arba kad jis ilgainiui darys ar galėtų daryti didelį neigiamą poveikį vienai ar daugiau valstybių narių arba erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui, toks trūkumas turi būti laikomas dideliu trūkumu. Jei vertinimo ataskaitoje nustatomas išorės sienų kontrolės vykdymo didelis trūkumas, gali būti taikomi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/399 ([9]) 21 ir 29 straipsniai;

(26) vertinimo ir stebėsenos mechanizmas turėtų apimti patikimą tolesnių veiksmų ir stebėsenos komponentą. Tą komponentą turėtų užtikrinti Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su Taryba ir, kai aktualu, Europos Parlamentu, nesukurdama neproporcingos naštos susijusiems subjektams. Po vertinimų turėtų būti parengti veiksmų planai. Rengdamos veiksmų planus, įvertintos valstybės narės turėtų visapusiškai atsižvelgti į Sąjungos teikiamas finansavimo galimybes ir kuo geriau panaudoti tuos išteklius. Siekiant paspartinti procesą, Komisija veiksmų planų tinkamumo peržiūras turėtų pateikti, pavyzdžiui, rašto forma. Siekiant užtikrinti, kad tolesni veiksmai būtų vykdomi laiku, jeigu Komisijos tarnybos nusprendžia, kad veiksmų planas nelaikomas tinkamu, atitinkama valstybė narė turėtų pateikti peržiūrėtą veiksmų planą per vieną mėnesį nuo peržiūros gavimo. Valstybė narė tolesnių veiksmų ataskaitas dėl veiksmų planų įgyvendinimo paprastai Komisijai ir Tarybai turėtų teikti kas šešis mėnesius. Tačiau Komisija turėtų galėti nurodyti kitokį ataskaitų teikimo dažnumą, įskaitant mažesnį ataskaitų teikimo dažnumą, pavyzdžiui, tais atvejais kai atlikus vertinimą padarytos išvados, kad reikalingi vien būtini patobulinimai;

(27) vykdydama stebėsenos veiklą, Komisija turėti galimybę surengti pakartotinius vizitus ir tikrinamuosius vizitus. Pakartotiniai vizitai turėtų būti rengiami siekiant stebėti veiksmų plano įgyvendinimo pažangą po vertinimo, kurio metu nustatytas didelis trūkumas, arba po pirmą kartą atliekamo vertinimo, kurio metu padaryta išvada, kad įvertinta valstybė narė neįvykdė būtinų sąlygų, kad galėtų taikyti Šengeno *acquis* atitinkamoje vertinamoje politikos srityje. Pakartotinio vizito ataskaitoje turėtų būti apžvelgiama pažanga, padaryta įgyvendinant rekomendacijas, ir nustatyta, ar didelis trūkumas buvo pašalintas. Turėtų būti užtikrinta galimybė, kad, jeigu būtina, kartu su ataskaita gali būti pateikiamos rekomendacijos. Siekiant daryti tarpusavio spaudimą, Taryba turėtų galėti pareikšti savo poziciją dėl ataskaitos ir paprašyti Komisijos pasiūlyti rekomendacijas;

([9]) 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 77, 2016 3 23, p. 1).

(28) atlikus vertinimą, per kurį didelis trūkumas nebuvo nustatytas, jei manoma, kad tai yra būtina, turėtų būti užtikrinta galimybė atlikti tikrinamuosius vizitus veiksmų plano įgyvendinimo progresui stebėti. Prieš užbaigiant veiksmų planą po vertinimo, per kurį buvo nustatytas didelis trūkumas, ir po pirmą kartą atliekamo vertinimo visada turėtų būti rengiami tikrinamieji vizitai. Kalbant apie organizacinius ir ataskaitų teikimo reikalavimus, tikrinamieji vizitai turėtų būti laisvesnio pobūdžio nei vertinimo vizitai. Visų pirma juos turėtų atlikti mažesnės grupės ir po jų turėtų nebūti teikiama naujų išvadų arba nereikėtų priimti ataskaitos. Taryba turėtų aktyviau dalyvauti stebėsenos etape, Komisija turėtų ją raštu informuoti, pavyzdžiui, rašto forma, apie tikrinamųjų vizitų rezultatus ir, remdamasi Komisijos pasiūlymu, Taryba turėtų patvirtinti veiksmų planų užbaigimą didelių trūkumų ir pirmą kartą atliekamų vertinimų atveju;

(29) ypač svarbu, kad Europos Parlamentas ir Taryba reguliariai rengtų diskusijas, kad būtų didinamas informuotumas apie Šengeno *acquis* veiksmingo įgyvendinimo svarbą, o valstybės narės būtų skatinamos atitinkamai ištaisyti nustatytus trūkumus. Visų pirma Taryba turėtų atlikti savo politinį vaidmenį Šengeno erdvės valdymo srityje aptardama Komisijos pateiktas ataskaitas ir rengdama politines diskusijas dėl Šengeno *acquis* veiksmingo įgyvendinimo ir tinkamo erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimo. Komisija turėtų tinkamai prisidėti, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos toms diskusijoms, be kita ko, priimdama išsamią metinę ataskaitą, apimančią ankstesniais metais atliktus vertinimus ir rekomendacijų įgyvendinimo padėtį. Remdamasi ta ataskaita ir tais rezultatais, Taryba turėtų surengti horizontaliąsias diskusijas, kad prisidėtų prie veiksmingesnio ir greitesnio rekomendacijų ir su jomis susijusių taisomųjų veiksmų įgyvendinimo;

(30) šiuo reglamentu nustatytas vertinimo ir stebėsenos mechanizmas turėtų atlikti papildomą funkciją – stebėti praktinio Sąjungos politikos įgyvendinimo veiksmingumą atliekant tarpusavio vertinimą. Turėtų nebūti daromas poveikis Komisijos bendriesiems įgaliojimams prižiūrėti Sąjungos teisės taikymą kontroliuojant Europos Sąjungos Teisingumo Teismui vykdant pažeidimo nagrinėjimo procedūras;

(31) pagal taikytinas saugumo taisykles, nustatytas Komisijos sprendime (ES, Euratomas) 2015/443 ([10]), vertinimo ir pakartotinių vizitų ataskaitoms turėtų būti suteikiamas slaptumo statusas „neskelbtina neįslaptinta“. Jos turėtų būti žymimos slaptumo žyma „RESTREINT UE/ES RESTRICTED“, kaip tai suprantama Komisijos sprendime (ES, Euratomas) 2015/444 ([11]), kai tokios slaptumo žymos reikalaujama pagal to sprendimo 5 straipsnio 3 dalį arba atsižvelgiant į pagrįstą įvertintos valstybės narės prašymą;

(32) atsižvelgiant į pagal SESV 70 straipsnio paskutinį sakinį Europos Parlamentui ir nacionaliniams parlamentams pavestą ypatingą vaidmenį, kaip pabrėžta Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 12 straipsnio c punkte, kiek tai susiję su nacionaliniais parlamentais, Taryba ir Komisija Europos Parlamentą ir nacionalinius parlamentus turėtų informuoti apie vertinimų turinį ir rezultatus. Be to, jeigu Komisija pateiktų pasiūlymą iš dalies pakeisti šį reglamentą, Taryba pagal savo Darbo tvarkos taisyklių ([12]) 19 straipsnio 7 dalies h punktą konsultuotųsi su Europos Parlamentu, kad prieš priimdama galutinį tekstą kuo labiau atsižvelgtų į jo nuomonę;

(33) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsnio 1 dalimi buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę ([13]) 2021 m. liepos 27 d.;

(34) asmens duomenų tvarkymui, kurį atlieka valstybės narės, vykdydamos savo pareigas pagal šį reglamentą, taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 ([14]). Asmens duomenų tvarkymui, kurį atlieka Sąjungos institucijos, organai, tarnybos ir agentūros, vykdydamos savo pareigas pagal šį reglamentą, taikomas Reglamentas (ES) 2018/1725;

([10]) 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/443 dėl saugumo Komisijoje (OL L 72, 2015 3 17, p. 41).
([11]) 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/444 dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 72, 2015 3 17, p. 53).
([12]) 2009 m. gruodžio 1 d. Tarybos sprendimas 2009/937/ES, patvirtinantis Tarybos darbo tvarkos taisykles (OL L 325, 2009 12 11, p. 35).
([13]) OL C 337, 2021 8 23, p. 2.
([14]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

(35) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti daugiametes ir metines vertinimo programas, parengti ir atnaujinti standartinį klausimyną ir patvirtinti vertinimo bei pakartotinių vizitų ataskaitas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011;

(36) Komisija turėtų priimti nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus, kai tinkamai pagrįstais atvejais, susijusiais su dideliu trūkumu, yra privalomų skubos priežasčių;

(37) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis reglamentas grindžiamas Šengeno *acquis*, remdamasi to protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šio reglamento, Danija turi nuspręsti, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę;

(38) Airija taiko šį reglamentą pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 19 dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis* 5 straipsnio 1 dalį ir Tarybos sprendimo 2002/192/EB ([15]) 6 straipsnio 2 dalį;

(39) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([16]), kurios patenka į Tarybos sprendimo 1999/437/EB ([17]) 1 straipsnyje nurodytas sritis;

(40) Šveicarijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([18]), kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnyje nurodytas sritis, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB ([19]) 3 straipsniu;

(41) Lichtenšteino atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([20]), kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnyje nurodytas sritis, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2011/350/ES ([21]) 3 straipsniu;

([15]) 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).

([16]) OL L 176, 1999 7 10, p. 36.

([17]) 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimas 1999/437/EB dėl tam tikrų priemonių taikant Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės sudarytą susitarimą dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999 7 10, p. 31).

([18]) OL L 53, 2008 2 27, p. 52.

([19]) 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1).

([20]) OL L 160, 2011 6 18, p. 21.

([21]) 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19).

(42) Kipro, Bulgarijos bei Rumunijos ir Kroatijos atžvilgiu šis reglamentas yra aktas, grindžiamas Šengeno *acquis* arba kitaip su ja susijęs, kaip tai suprantama atitinkamai 2003 m. Stojimo akto 3 straipsnio 1 dalyje, 2005 m. Stojimo akto 4 straipsnio 1 dalyje ir 2011 m. Stojimo akto 4 straipsnio 1 dalyje;

(43) atsižvelgiant į tai, kad Bulgarijos, Rumunijos ir Kroatijos patikrinimas pagal taikomas Šengeno vertinimo procedūras jau užbaigtas pagal atitinkamą jų Stojimo aktą, šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies b punkte numatytas patikrinimas tų valstybių narių atžvilgiu turėtų nebūti atnaujintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu sukuriamas vertinimo ir stebėsenos mechanizmas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad valstybės narės Šengeno *acquis* taikytų veiksmingai, efektyviai ir teisingai, taip prisidedant prie valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo ir tinkamai veikiančios erdvės be vidaus sienų kontrolės išlaikymo.

2. Sukurtu vertinimo ir stebėsenos mechanizmu užtikrinama objektyvi ir nešališka vertinimo ir stebėsenos veikla, kuria siekiama:

a) patikrinti, kaip Šengeno *acquis* taikoma valstybėse narėse, kurioms taikomos visos Šengeno *acquis* nuostatos, ir valstybėse narėse, kurioms, vadovaujantis atitinkamais prie ES sutarties ir SESV pridėtais protokolais, taikoma dalis Šengeno *acquis* nuostatų;

b) patikrinti, ar įvykdytos būtinos sąlygos taikyti visas atitinkamas Šengeno *acquis* dalis tose valstybėse narėse, dėl kurių nepriimtas Tarybos sprendimas, kuriame nurodyta, kad turi būti taikomos visos Šengeno *acquis* nuostatos ar jų dalis, išskyrus tas valstybes nares, kurių vertinimas jau bus užbaigtas šio reglamento įsigaliojimo metu.

3. Vertinimai gali apimti visus Šengeno *acquis* aspektus ir jais atsižvelgiama į Šengeno *acquis* taikančių institucijų veikimą. Vertinimai gali apimti visų pirma šias politikos sritis: išorės sienų valdymas, kontrolės prie vidaus sienų nebuvimas, vizų politika, grąžinimas, didelės apimties informacinės sistemos, kuriomis remiamas Šengeno *acquis* taikymas, policijos bendradarbiavimas, teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose ir duomenų apsauga.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) Šengeno *acquis* – nuostatos, į Sąjungos sistemą integruotos pagal prie ES sutarties ir SESV pridėtą Protokolą Nr. 19 dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis*, taip pat jomis grindžiami ar kitaip su jomis susiję aktai;

2) pirmą kartą atliekamas vertinimas – valstybės narės, kuriai Šengeno *acquis* yra privaloma ir kurios vidaus sienų kontrolė dar nėra panaikinta, atveju – vertinimas, kuriuo siekiama patikrinti, ar ji atitinka sąlygas taikyti visą Šengeno *acquis*, arba valstybės narės, kuri nedalyvauja taikant Šengeno *acquis* ir kuriai Taryba leido taikyti dalį Šengeno *acquis*, atveju – vertinimas, kuriuo siekiama patikrinti, ar ji atitinka sąlygas taikyti dalį Šengeno *acquis*;

3) periodinis vertinimas – į daugiametę vertinimo programą ir metines vertinimo programas įtrauktas vertinimas, kuriuo siekiama patikrinti, kaip valstybė narė taiko Šengeno *acquis* norint įvertinti tos valstybės narės bendrus rezultatus taikant Šengeno *acquis*;

4) neprogramines vertinimas – į daugiametes ir metines vertinimo programas neįtrauktas vertinimas, kuriuo siekiama patikrinti, kaip viena ar daugiau valstybių narių taiko Šengeno *acquis* vienoje ar daugiau politikos sričių;

5) teminis vertinimas – į metinę vertinimo programą įtrauktas vertinimas, kuriuo siekiama pateikti valstybių narių teisės aktų ar praktikos taikant Šengeno *acquis* ar konkrečias jos dalis keliose valstybėse narėse analizę;

6) vizitas – apsilankymas valstybėje narėje ar jos konsulate vertinimo ar stebėsenos veiklos vykdymo tikslais;

7) pakartotinis vizitas – papildomas vizitas, surengtas po vertinimo, kurio metu nustatytas didelis trūkumas, arba po pirmą kartą atliekamo vertinimo, kurio metu padaryta išvada, kad įvertinta valstybė narė neatitinka būtinų sąlygų taikyti Šengeno *acquis*;

8) tikrinamasis vizitas – papildomas vizitas, išskyrus pakartotinį vizitą, surengtas siekiant stebėti veiksmų plano įgyvendinimo pažangą;

9) reikalavimų neatitikimo išvada – išvados, kad nacionaliniai įstatymai, kiti teisės aktai ir administracinės priemonės arba jų įgyvendinimas neatitinka teisiškai privalomų Šengeno *acquis* nuostatų, vertinimas;

10) didelis trūkumas – bendras padėties, susijusios su viena ar daugiau reikalavimų neatitikimo išvadų, kuri (-ios) yra susijusi (-ios) su Šengeno *acquis* veiksmingu taikymu ir kuri (-ios) atskirai arba kartu gali būti laikoma (-os) pagrindinių teisių pažeidimu arba kuri (-os) turi ar ilgainiui gali turėti didelį neigiamą poveikį vienai ar daugiau valstybių narių arba erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui, vertinimas;

11) grupė – grupė, kurią sudaro valstybių narių paskirti ekspertai ir Komisijos atstovai, vykdantys vertinimo ir stebėsenos veiklą;

12) stebėtojas – 7 straipsnyje nurodytos Sąjungos įstaigos, organo ar agentūros paskirtas ekspertas, dalyvaujantis vertinimo ar stebėsenos veikloje;

13) ekspertas stažuotojas – valstybės narės paskirtas ekspertas ar Komisijos atstovas, kuris bus rengiamas tapti Šengeno vertintoju.

3 straipsnis

Atsakomybė ir pareiga bendradarbiauti

1. Už vertinimo ir stebėsenos mechanizmo įgyvendinimą kartu atsako valstybės narės ir Komisija, o joms pagal savo atitinkamus įgaliojimus padeda 7 straipsnyje nurodytos atitinkamos Sąjungos įstaigos, organai ir agentūros.

2. Komisija atlieka bendro koordinavimo vaidmenį rengiant metines ir daugiametes vertinimo programas, sudarant klausimynus, nustatant vizitų tvarkaraščius, atliekant vizitus ir rengiant vertinimo ataskaitas bei rekomendacijas. Ji taip pat užtikrina, kad būtų atlikti tolesni veiksmai ir stebėsenos veikla.

3. Taryba priima rekomendacijas didelių trūkumų, pirmą kartą atliekamų vertinimų, teminių vertinimų atvejais ir kai vertinama valstybė narė iš esmės ginčija vertinimo ataskaitos, kurioje pateikiami rekomendacijų projektai, projektą. Vykdydama savo vaidmenį vertinimo ir stebėsenos mechanizmo stebėsenos etape Taryba priima įgyvendinimo sprendimus dėl veiksmų planų užbaigimo didelių trūkumų ir pirmą kartą atliekamų vertinimų atvejais.

Taryba atlieka savo politinį vaidmenį Šengeno erdvės valdymo srityje aptardama Komisijos pagal 25 straipsnį pateiktas ataskaitas, be kita ko, dėl veiksmų planų įgyvendinimo padėties, ir rengdama politines diskusijas dėl Šengeno *acquis* veiksmingo įgyvendinimo ir tinkamo erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimo. Šiuo tikslu Komisija ir Taryba visapusiškai bendradarbiauja visuose pagal šį reglamentą vykdomo vertinimo ir stebėsenos mechanizmo etapuose. Visų pirma Komisija Tarybai laiku pateikia aktualią informaciją apie vertinimo ir stebėsenos veiklos programavimą ir įgyvendinimą.

4. Valstybės narės ir Komisija visapusiškai bendradarbiauja visuose vertinimų etapuose, kad užtikrintų veiksmingą šio reglamento įgyvendinimą.

5. Valstybės narės imasi visų bendrų ar konkrečių priemonių, kad remtų Komisiją bei grupes ir padėtų joms įgyvendinti vertinimo ir stebėsenos veiklą.

Valstybės narės užtikrina, kad Komisija bei grupės, vykdančios vertinimo ir stebėsenos veiklą, galėtų veiksmingai atlikti savo užduotis, visų pirma Komisijai ir grupėms leidžiant kreiptis į atitinkamus asmenis tiesiogiai, taip pat užtikrinant visapusišką bei nevaržomą prieigą prie visų teritorijų, patalpų ir dokumentų, reikalingų vertinimo ar stebėsenos veiklai, įskaitant nacionalines ir vidaus gaires bei instrukcijas. Grupės nariams ir stebėtojams, turintiems tinkamą kompetentingos institucijos išduotą patikimumo pažymėjimą, suteikiama galimybė susipažinti su atitinkama įslaptinta informacija.

6. Komisija atsako už grupėse esančių Komisijos atstovų ir valstybių narių ekspertų būtinų kelionių į valstybes nares ir iš jų organizavimą.

Komisija padengia vizituose dalyvaujančių ekspertų ir 16 straipsnio 2 dalyje nurodyto eksperto stažuotojo kelionės ir apgyvendinimo sąnaudas.

Lankoma valstybė narė pasirūpina reikiamu transportu vietoje, išskyrus neprogramininių vizitų atvejus.

4 straipsnis

Vertinimo formos

1. Gali būti atliekami bet kurie iš šių vertinimų:

a) pirmą kartą atliekami vertinimai;

b) periodiniai vertinimai;

c) neprogramininiai vertinimai;

d) teminiai vertinimai.

2. Komisija surengia pirmą kartą atliekamus vertinimus po to, kai valstybė narė paskelbia, kad yra pasirengusi būti vertinama.

3. Komisija gali surengti neprogramininius vertinimus, visų pirma:

a) siekdama įvertinti prie vidaus sienų taikytinos Šengeno *acquis* taikymą;

b) sužinojusi apie kylančias ar sistemines problemas, kurios galėtų turėti reikšmingą neigiamą poveikį erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui, įskaitant aplinkybes, kurios keltų grėsmę viešajai tvarkai ar vidaus saugumui toje erdvėje;

c) kai ji turi priežasčių manyti, kad valstybė narė šiurkščiai nesilaiko savo pareigų pagal Šengeno *acquis*, be kita ko, tuo atveju kai ji turi priežasčių manyti, kad joje padaryta šiurkščių pagrindinių teisių pažeidimų.

4. Komisija gali surengti teminius vertinimus, visų pirma siekdama įvertinti, kaip įgyvendinami pradėti taikyti reikšmingi teisės aktų pakeitimai ir naujos iniciatyvos, arba įvertinti įvairiose politikos srityse kylančius klausimus ar valstybių narių, susiduriančių su panašiais iššūkiais, praktiką.

5 straipsnis

Stebėsenos veiklos formos

Gali būti vykdoma ši stebėsenos veikla:

a) įvertintų valstybių narių pateiktų veiksmų planų ir tolesnių veiksmų ataskaitų peržiūra;

b) pakartotiniai vizitai;

c) tikrinamieji vizitai.

6 straipsnis

Vertinimo ir stebėsenos metodai

4 ir 5 straipsniuose nurodyta vertinimo ir stebėsenos veikla gali būti vykdoma rengiant vizitus ir naudojantis klausimynais arba išimties tvarka taikant kitus nuotolinius metodus.

Kiekvienas vertinimo ir stebėsenos metodas gali būti taikomas atskirai arba atitinkamai kartu su kitu metodu.

7 straipsnis

Bendradarbiavimas su Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis

1. Komisija bendradarbiauja su atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis, kurie dalyvauja įgyvendinant Šengeno *acquis*, taip pat bendradarbiauja su Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (toliau – FRA).

Komisija gali sudaryti susitarimus su tomis Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis, kad sudarytų palankesnes sąlygas bendradarbiavimui, susijusiam su šio reglamento įgyvendinimu.

2. Komisija gali prašyti 1 dalyje nurodytų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų, kad jie pagal savo atitinkamus įgaliojimus teiktų informaciją, statistinius duomenis ar rizikos analizes, be kita ko, susijusius su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, jei tai gali kliudyti valstybėms narėms taikyti Šengeno *acquis*, kad būtų pagerintas informuotumas apie padėtį, kaip tai suprantama Reglamente (ES) 2019/1896, dėl Šengeno *acquis* įgyvendinimo valstybėse narėse.

Įvertinta valstybė narė gali pateikti pastabų dėl pagal pirmą pastraipą pateiktos informacijos.

8 straipsnis

***Bendradarbiavimas su* Frontex**

1. Kasmet ne vėliau kaip rugpjūčio 31 d. *Frontex* Tarybai, Komisijai ir valstybėms narėms pateikia rizikos analizę, skirtą parengti 13 straipsnyje nurodytą metinę vertinimo programą.

Pirmoje pastraipoje nurodyta rizikos analizė apima visus atitinkamus aspektus, susijusius su Europos integruotu sienų valdymu, ir joje pateikiamos rekomendacijos dėl konkrečių išorės sienos atkarpų, konkrečių sienos perėjimo punktų ir konkrečių objektų, svarbių siekiant įvertinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB ([22]) laikymąsi valstybėse narėse, kurios turės būti įvertintos kitais metais laikantis daugiametės vertinimo programos, parengtos pagal 12 straipsnį.

([22]) 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

2. Kasmet ne vėliau kaip rugpjūčio 31 d. *Frontex* Komisijai pateikia atskirą rizikos analizę, kurioje pateikiamos rekomendacijos dėl neprogramininių vertinimų kitais metais, neatsižvelgiant į valstybių narių, kurios turės būti įvertintos kiekvienais metais, eilės tvarką, laikantis daugiametės vertinimo programos, parengtos pagal 12 straipsnį.

Pirmoje pastraipoje nurodytos rekomendacijos gali būti teikiamos dėl bet kurio regiono ar konkrečios teritorijos ir jose pateikiamas mažiausiai 10 konkrečių išorės sienos atkarpų, mažiausiai 10 konkrečių sienos perėjimo punktų ir mažiausiai 10 konkrečių objektų, svarbių siekiant įvertinti Direktyvos 2008/115/EB laikymąsi, sąrašas, taip pat pateikiama kita svarbi informacija.

9 straipsnis

Bendradarbiavimas su Europolu

Pagal Reglamento (ES) 2016/794 4 straipsnio 1 dalies u punktą Europolas teikia ekspertines žinias, analizę, ataskaitas ir kitą svarbią informaciją, kad padėtų įgyvendinti šį reglamentą.

10 straipsnis

Sinergija su kita vertinimo ir stebėsenos veikla

1. Rengdama vertinimo ir stebėsenos veiklą, Komisija naudojasi atitinkamų mechanizmų ir priemonių rezultatais, be kita ko, Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų, dalyvaujančių įgyvendinant Šengeno *acquis*, ypač pažeidžiamumo vertinimą, taip pat FRA ir nepriklausomų nacionalinių stebėsenos mechanizmų ir įstaigų vertinimo ir stebėsenos veiklos rezultatais, kad būtų pagerintas informuotumas apie erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimą ir išvengta pastangų dubliavimo ir prieštaringų priemonių. Komisija, susitarusi su įvertinta valstybe nare, gali naudotis nacionalinių kokybės kontrolės mechanizmų rezultatais, jei jų turima.

2. Rekomendacijos pagal šį reglamentą papildo rekomendacijas, pateiktas pagal Reglamento (ES) 2019/1896 32 straipsnio 7 dalį atliekant pažeidžiamumo vertinimą.

3. Komisija gali saugiai ir laiku dalytis informacija apie vertinimo ataskaitas bei veiksmų planus ir atnaujinta informacija apie veiksmų planų įgyvendinimą su 1 dalyje nurodytomis atitinkamomis nacionalinėmis ir Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis.

Pirmoje pastraipoje nurodytas dalijamasis informacija pagal atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų įgaliojimus.

11 straipsnis

Trečiųjų šalių pateikta informacija

Nedarant poveikio 20 straipsnio 1 daliai, programuodama ir įgyvendindama vertinimo ir stebėsenos veiklą, Komisija gali atsižvelgti į trečiųjų šalių, įskaitant nepriklausomas institucijas, nevyriausybines organizacijas ir tarptautines organizacijas, pateiktą informaciją, susijusią su Šengeno *acquis* įgyvendinimu.

Komisija valstybes nares informuoja apie trečiųjų šalių pateikta informaciją, kurią ji laiko svarbia programuojant vertinimo ir stebėsenos veiklą. Tuomet valstybės narės turi galimybę pateikti pastabas dėl tos informacijos turinio.

II SKYRIUS

PROGRAMAVIMAS

12 straipsnis

Daugiametė vertinimo programa

1. Komisija, kai tikslinga, pasikonsultavusi su 7 straipsnyje nurodytomis atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis, likus ne mažiau kaip aštuoniems mėnesiams iki kito septynerių metų laikotarpio pradžios parengia septynerių metų laikotarpį apimančią daugiametę vertinimo programą.

Per kiekvieną daugiamečio vertinimo ciklą atliekamas vienas periodinis kiekvienos valstybės narės vertinimas ir, kai tinkama, vienas ar keli teminiai ar neprograminiai vertinimai, pagrįsti rizikos analizėmis, naujais teisės aktais ar informacija, kurią Komisija gavo pagal 7–11 straipsnius.

2. Daugiametę vertinimo programą Komisija nustato įgyvendinimo aktu. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 30 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Komisija daugiametę vertinimo programą perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai.

3. Daugiametėje vertinimo programoje gali būti nustatytos, kai aktualu, 1 straipsnio 3 dalyje nurodytų politikos sričių konkrečios prioritetinės sritys, kuriose turi būti atliekami periodiniai vertinimai, ir į ją įtraukiamas preliminarus tų vertinimų tvarkaraštis.

Daugiametėje vertinimo programoje nustatomas preliminarus valstybių narių, kurių periodiniai vertinimai turės būti atlikti konkrečiais metais, sąrašas, nedarant poveikio pagal šio straipsnio 4 dalį padarytiems patikslinimams. Nustatant preliminarią valstybių narių periodinio vertinimo eilės tvarką atsižvelgiama į laiką, praėjusį nuo ankstesnio periodinio vertinimo. Joje taip pat atsižvelgiama į ankstesnių vertinimų rezultatus, veiksmų planų įgyvendinimo tempą ir kitą susijusią pagal 7–11 straipsnius surinktą Komisijos turimą informaciją apie valstybių narių praktiką taikant Šengeno *acquis*.

4. Jei dėl *force majeure* aplinkybių neįmanoma atlikti vertinimų pagal preliminarų tvarkaraštį, nustatytą pagal 3 dalį, Komisija, susitarusi su atitinkamomis valstybėmis narėmis, gali patikslinti atitinkamų vertinimų tvarkaraštį.

Komisija Europos Parlamentą ir Tarybą nedelsdama informuoja apie pirmoje pastraipoje nurodytas aplinkybes ir jų numatomą poveikį vertinimų pagal daugiametę vertinimo programą planavimui.

13 straipsnis

Metinė vertinimo programa

1. Komisija įgyvendinimo aktu nustato metinę vertinimo programą ne vėliau kaip metų, einančių prieš metus, su kuriais susijusi programa, lapkričio 15 d. Ta metinė vertinimo programa grindžiama visų pirma rizikos analizėmis ir kita informacija, kurią Komisija gavo pagal 7–11 straipsnius. Įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 30 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Į metinę vertinimo programą įtraukiamas preliminarus toliau nurodytų vertinimų tvarkaraštis:

a) valstybių narių periodiniai vertinimai, kaip nurodyta daugiametėje vertinimo programoje;

b) pirmą kartą atliekami valstybės narės vertinimai;

c) kai tinkama, teminiai vertinimai, įskaitant jų temą, valstybes nares, kurios turi būti įvertintos, ir numatomus metodus.

3. Komisija metinę vertinimo programą nedelsdama perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai.

Jei dėl *force majeure* aplinkybių neįmanoma atlikti vertinimų pagal preliminarų tvarkaraštį, nustatytą pagal 2 dalį, Komisija, susitarusi su atitinkamomis valstybėmis narėmis, gali patikslinti atitinkamų vertinimų tvarkaraštį.

Komisija nedelsdama informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie antroje pastraipoje nurodytas aplinkybes ir jų numatomą poveikį vertinimų pagal metinę vertinimo programą planavimui.

14 straipsnis

Standartinis klausimynas

1. Komisija įgyvendinimo aktu nustato ir atnaujina standartinį klausimyną. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 30 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Rengdama klausimyną Komisija gali konsultuotis su 7 straipsnyje nurodytomis atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis.

2. Standartinis klausimynas apima atitinkamų teisės aktų įgyvendinimą ir organizacines bei technines priemones, taikomas įgyvendinant Šengeno *acquis*, įskaitant priemones, nurodytas vadovuose, Šengeno kataloguose ir atitinkamuose statistiniuose duomenyse.

3. Ne vėliau kaip kiekvienų metų liepos 1 d. Komisija nusiunčia standartinį klausimyną toms valstybėms narėms, kurių periodiniai vertinimai turės būti atliekami kitais metais pagal metinę vertinimo programą.

Pirmoje pastraipoje nurodytos valstybės narės Komisijai pateikia savo atsakymus ne vėliau kaip tų pačių metų spalio 31 d.

Komisija kitoms valstybėms narėms suteikia galimybę susipažinti su antroje pastraipoje nurodytais atsakymais.

4. Įvertintos valstybės narės Komisijos prašymu atnaujina savo atsakymus į standartinį klausimyną ir, jeigu jų paprašoma, prieš atliekant konkrečius vertinimus atsako į papildomus klausimus. Jei aktualu, valstybės narės taip pat gali pateikti nacionalinių kokybės kontrolės mechanizmų ir vidaus audito išvadas.

III SKYRIUS

VERTINIMO IR STEBĖSENOS VEIKLOS VYKDYMO BENDROSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis

Grupės nariai ir stebėtojai

1. Vertinimo ir stebėsenos veikloje dalyvaujantys grupės nariai ir stebėtojai turi turėti tinkamą kvalifikaciją, įskaitant išsamias teorines žinias bei patirtį srityse, kurioms taikomas vertinimo ir stebėsenos mechanizmas, taip pat turi gerai išmanyti vertinimo principus, procedūras bei metodus ir gebėti veiksmingai bendrauti bendra kalba.

2. Valstybių narių, kurioms pagal atitinkamą Stojimo aktą Šengeno *acquis* yra privaloma, bet kurios dar netaiko visų Šengeno *acquis* nuostatų, ekspertai dalyvauja visų Šengeno *acquis* dalių vertinimo ir stebėsenos veikloje.

16 straipsnis

Ekspertų, stebėtojų ir ekspertų stažuotojų mokymai

1. Valstybės narės ir Komisija, bendradarbiaudamos su 7 straipsnyje nurodytomis atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ar agentūromis, užtikrina, kad valstybių narių ekspertams ir Komisijos atstovams būtų rengiami tinkami mokymai, kad jie galėtų tapti Šengeno vertintojais.

Komisija užtikrina, kad Šengeno vertintojų mokymo kursai būtų rengiami visų atitinkamų politikos sričių klausimais ir į juos būtų įtraukti tinkamo institucijų veikimo ir pagrindinių teisių komponentai, parengti dalyvaujant FRA.

Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir 7 straipsnyje nurodytomis atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ar agentūromis, nuolat atnaujina pirminio mokymo programas ir prireikus rengia tolesnius ir įgūdžių tobulinimo mokymus.

2. Tinkamai pagrįstais atvejais kiekviena periodinius vertinimus atliekanti grupė gali turėti vieną ekspertą stažuotoją iš valstybės narės ar Komisijos.

3. Stebėtojai turi būti tinkamai apmokyti.

17 straipsnis

Valstybių narių ekspertų rezervas

1. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, kasmet sudaro ekspertų, kurių profesinė patirtis apima politikos sritis arba, kai aktualu, konkrečias prioritetines sritis, nustatytas daugiametėje vertinimo programoje, rezervą.

2. Tuo pačiu metu, kai pagal 13 straipsnio 1 dalį nustatoma metinė vertinimo programa, Komisijos prašymu valstybės narės į kitų metų ekspertų rezervą paskiria po vieną ar kelis kiekvienos politikos srities kvalifikuotus ekspertus. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad kalendorinių metų laikotarpiu savo funkcijas galėtų atlikti bent vienas paskirtas kiekvienos politikos srities ekspertas. Valstybė narė gali nurodyti šešių mėnesių laikotarpį, per kurį paskirtas ekspertas gali atlikti savo funkcijas, ir pageidavimus dėl konkretaus vertinimo. Komisija kuo labiau atsižvelgia į tuos pageidavimus.

Nereikalaujama, kad valstybės narės paskirtų ekspertus tose srityse, kuriose dėl objektyvių priežasčių jos nėra vertinamos, arba, išimtiniais atvejais, jeigu paskyrimas turėtų esminės įtakos nacionalinių užduočių vykdymui. Jeigu valstybė narė taip nusprendžia, ji Komisijai raštu pateikia priežastis ir informaciją apie tokį išimtinį atvejį.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie nacionalinį kontaktinį punktą, paskirtą ryšiams dėl ekspertų siuntimo palaikyti.

3. Atsižvelgdama į vertinimus, įtrauktus į metinę vertinimo programą, Komisija prašyme papildomai nurodo skirtiniems ekspertams keliamus profesinius reikalavimus.

4. Valstybės narės ekspertus paskiria per šešias savaites nuo 2 dalyje nurodyto prašymo gavimo.

5. Valstybės narės užtikrina, kad paskirti ekspertai atitiktų 15 straipsnyje nurodytas sąlygas ir konkrečius reikalavimus, išdėstytus prašyme sudaryti ekspertų rezervą.

6. Ekspertai, kurie dalyvavo atitinkamuose mokymuose, kaip nurodyta 16 straipsnyje, kai įmanoma, paskiriami į ekspertų rezervą, sudarytą metams po tų metų, kuriais jie dalyvavo atitinkamuose mokymo kursuose.

7. Komisija 7 straipsnyje nurodytų atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų gali prašyti paskirti savo stebėtojus į ekspertų rezervą.

8. Komisija įvertina paskirtus ekspertus ir per vieną savaitę nuo jų paskyrimo patvirtina į rezervą atrinktus ekspertus. Per vieną mėnesį nuo ekspertų rezervo sudarymo Komisija valstybes nares informuoja apie ateinančiais metais planuojamiems vertinimams atlikti atrinktus ekspertus, atsižvelgdama į jų galėjimą atlikti savo funkcijas ir pareikštus pageidavimus dėl konkretaus vertinimo.

9. Jei nė vienas iš politikos sričių ekspertų neatitinka 3 dalyje nurodytų reikalavimų, Komisija atitinkamos valstybės narės paprašo paskirti naują ekspertą atitinkamai politikos sričiai.

10. Valstybės narės užtikrina, kad paskirti ekspertai galėtų atlikti vertinimus, išskyrus atvejus, kai jie susiduria su išimtiniu atveju, pavyzdžiui, atveju, kuris daro didelį poveikį nacionalinių užduočių vykdymui, arba su asmeniniu atveju. Jeigu valstybė narė pareiškia, kad susiklostė toks išimtinis atvejis, ji Komisijai raštu pateikia priežastis ir informaciją apie atvejį.

Jeigu ekspertas nebegali priklausyti rezervui, atitinkama valstybė narė per pagrįstą laikotarpį paskiria jį pakeisiantį asmenį.

11. Komisija nuolat atnaujina rezervo ekspertų sąrašą ir informuoja valstybes nares apie kiekvienoje valstybėje narėje paskirtų ekspertų skaičių ir jų profilius.

18 straipsnis

Grupių sudarymas

1. Komisija nustato grupėje dalyvaujančių valstybių narių ekspertų ir Komisijos atstovų skaičių, atsižvelgdama į vertinimo ar stebėsenos veiklos ypatumus ir poreikius. Grupėje dalyvauja ne daugiau kaip du Komisijos atstovai. Grupėje, dalyvaujančioje programiniame vizite ar neprograminiame vizite, dalyvauja ne mažiau kaip trys valstybių narių ekspertai. Komisija iš ekspertų rezervo atrenka ekspertus, kurie taps grupės nariais.

Sudarydamos grupes pakartotiniams vizitams ir tikrinamiesiems vizitams į konkrečią valstybę narę, Komisija ir valstybės narės siekia užtikrinti, kad bent pusė valstybių narių ekspertų grupėje būtų tie patys, kurie dalyvavo vertinime.

2. Atrinkdama ekspertus, Komisija atsižvelgia į profilius, reikalingus konkrečiai vertinimo ar stebėsenos veiklai, įvertinusi poreikį užtikrinti geografinę pusiausvyrą ir pusiausvyrą, kiek tai susiję su profesine patirtimi, taip pat atsižvelgia į nacionalinių administravimo institucijų pajėgumų pusiausvyrą.

Valstybių narių ekspertai negali dalyvauti grupėje, kuri atlieka vertinimo ar stebėsenos veiklą toje valstybėje narėje, kurioje jie įdarbinti.

3. Atrinktus ekspertus Komisija pakviečia iš karto po to, kai nustatoma vykdytinos vertinimo ar stebėsenos veiklos data, ir ne vėliau kaip likus 10 savaičių iki numatytos vertinimo ar stebėsenos veiklos pradžios. Pakviesti ekspertai atsako per vieną savaitę nuo kvietimo gavimo, susitarę su juos skiriančiomis institucijomis.

Pirmoje pastraipoje nurodyti kvietimai siunčiami per paskirtus nacionalinius kontaktinius punktus.

4. Kai rengiami neprogramiiniai vizitai, Komisija kvietimus per paskirtus nacionalinius kontaktinius punktus išsiunčia ne vėliau kaip likus dviem savaitėms iki numatytos vizito pradžios. Pakviesti ekspertai atsako per 72 valandas nuo kvietimo gavimo, susitarę su juos skiriančiomis institucijomis.

5. Komisija 7 straipsnyje nurodytų atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų gali prašyti paskirti atstovą, turintį atitinkamos profesinės patirties ir patirties vietoje, dalyvauti vertinimo ar stebėsenos veikloje stebėtojo teisėmis jų kompetencijai priklausančioje srityje. Kvietimui ir atsakymui taikomi šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyti terminai.

6. Jeigu valstybė narė nori paskirti 16 straipsnio 2 dalyje nurodytą ekspertą stažuotoją, ji apie tai praneša Komisijai likus ne mažiau kaip šešioms savaitėms iki numatytos vertinimo pradžios.

7. 5 dalyje nurodyti stebėtojai vadovaujančių ekspertų prašymu padeda grupei, tačiau jie nedalyvauja grupės vidaus sprendimų priėmimo procese.

6 dalyje nurodyti ekspertai stažuotojai vertinimo veikloje aktyviai nedalyvauja.

8. Jeigu, likus ne mažiau kaip šešioms savaitėms iki numatytos vertinimo ar stebėsenos veiklos pradžios, o neprogramininių vizitų atveju – likus ne mažiau kaip vienai savaitei, Komisija negauna patvirtinimo, kad dalyvaus reikiamas rezervui priklausančių ekspertų skaičius, Komisija visų valstybių narių nedelsdama paprašo į trūkstamas vietas paskirti kvalifikuotus rezervui nepriklausančius ekspertus. Valstybės narės atsako per 72 valandas nuo to prašymo gavimo.

9. Komisija paskiria Komisijos vadovaujantį ekspertą ir pasiūlo valstybių narių vadovaujantį ekspertą. Grupės nariai valstybių narių vadovaujantį ekspertą paskiria kuo greičiau po grupės sudarymo.

Vadovaujantys ekspertai visų pirma atsako už bendrą planavimą, parengiamąją veiklą, grupės organizavimą, vertinimo vykdymą, vertinimo ataskaitos rengimo koordinavimą, vertinimo ataskaitos ir rekomendacijų pateikimą, kokybės patikrą bei tolesnius veiksmus ir, kai tinkama, stebėsenos veiklą.

19 straipsnis

Vizitų vykdymas

1. Grupės imasi visų būtinų parengiamųjų veiksmų, siekdamos užtikrinti, kad vizitai būtų veiksmingi, tikslūs ir nuoseklūs.

2. Vizitų valstybėje narėje ar jos konsulatuose išsamią programą sudaro Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su vadovaujančiais ekspertais ir atitinkama valstybe nare.

Pirmoje pastraipoje nurodyta išsami programa gali apimti vizitus į nacionalines institucijas ir įstaigas, taip pat į nevyriausybines ir tarptautines organizacijas, kitus subjektus, agentūras ir įstaigas, remiančias valstybes nares įgyvendinant Šengeno *acquis*, ir susitikimus su jų atstovais.

3. Programinių vizitų atveju, likus ne mažiau kaip šešioms savaitėms iki numatomo vizito, Komisija konsultuojasi su atitinkama valstybe nare ir jai praneša tvarkaraštį bei išsamią programą. Ji iš anksto nurodo grupės narių ir stebėtojų vardus bei pavardes. Atitinkama valstybė narė paskiria kontaktinį punktą, kuris tvarko praktinius vizito formalumus.

4. Neprogramininiai vizitai vykdomi atitinkamai valstybei narei apie tai iš anksto pranešus ne mažiau kaip prieš 24 valandas iki jų pradžios. Neprogramininiai vizitai prie vidaus sienų vykdomi atitinkamai valstybei narei apie tai iš anksto nepranešus. Neprogramininiai vizitai gali būti vykdomi atitinkamai valstybei narei apie tai iš anksto nepranešus tais atvejais, kai Komisija turi pagrįstų priežasčių manyti, kad esama šiurkščių pagrindinių teisių pažeidimų taikant Šengeno *acquis*. Tikrinamieji vizitai taip pat gali būti vykdomi atitinkamai valstybei narei apie tai iš anksto nepranešus.

Komisija sudaro išsamią neprogramininių vizitų programą. Jei valstybei narei buvo pranešta apie neprogramininį vizitą, Komisija gali konsultuotis su atitinkama valstybe nare dėl tvarkaraščio ir išsamios programos.

20 straipsnis

Vertinimo ataskaitos ir rekomendacijos

1. Po kiekvieno vertinimo grupė parengia vertinimo ataskaitą.

Rengdamos vertinimo ataskaitą, grupės atsižvelgia į atsakymus į standartinį klausimyną, papildomą informaciją, gautą pagal 7–11 straipsnius ir patikrintą vykdant vertinimo veiklą, ir į vertinimo veiklos išvadas. Vertinimo ataskaitose gali būti pateikiami dokumentai ir skaitmeninė medžiaga išvadoms pagrįsti. Jei vertinimas atliekamas surengiant vizitą, vertinimo ataskaitą grupė parengia to vizito metu.

Grupei tenka bendra atsakomybė už vertinimo ataskaitos parengimą ir jos sąžiningumo bei kokybės užtikrinimą. Nesutarimo atveju grupė deda pastangas pasiekti kompromisą.

Komisija per keturias savaites nuo vertinimo veiklos pabaigos įvertintai valstybei narei perduoda vertinimo ataskaitos projektą, kuriame pateikiami rekomendacijų projektai. Įvertinta valstybė narė per dvi savaites nuo vertinimo ataskaitos projekto gavimo pateikia pastabas dėl jo. Įvertintos valstybės narės prašymu ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo įvertintos valstybės narės pastabų gavimo surengiamas ataskaitos tekstui rengti skirtas posėdis. Vertinimo ataskaitos projekte, kai aktualu, atspindimos įvertintos valstybės narės pastabos.

2. Vertinimo ataskaitoje analizuojami kokybiniai, kiekybiniai, veiklos, administraciniai bei organizaciniai aspektai ir išvardijami vertinimo metu nustatyti trūkumai, tobulintinos sritys ir geriausia praktika.

3. Išvados gali būti pateikiamos kaip vienas iš toliau nurodytų aspektų:

a) geriausia praktika;

b) būtinas patobulinimas;

c) reikalavimų neatitikimas.

4. Komisija vertinimo ataskaitą priima įgyvendinimo aktu. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 30 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Vertinimo ataskaita priimama ne vėliau kaip per keturis mėnesius po vertinimo veiklos pabaigos.

Vertinimo ataskaitoje pateikiamos rekomendacijos dėl taisomųjų veiksmų, kuriais būtų pašalinti vertinimo metu nustatyti trūkumai, ir vertinimo metu nustatytų tobulintinų sričių, taip pat nurodomi jų įgyvendinimo prioritetai. Vertinimo ataskaitoje gali būti išdėstyti pagrįsti rekomendacijų įgyvendinimo terminai, nustatyti bendradarbiaujant su atitinkama valstybe nare. Jei atlikus vertinimą nustatomas didelis trūkumas, taikomos konkrečios nuostatos, išdėstytos 22 straipsnyje.

Komisija vertinimo ataskaitą perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai ne vėliau kaip per 14 dienų po to, kai priimama ataskaita.

5. Jei įvertinta valstybė narė per 10 darbo dienų nuo ataskaitos tekstui rengti skirto posėdžio iš esmės užginčija vertinimo ataskaitos projekto turinį arba išvados pobūdį, ataskaitoje, kurią turi priimti Komisija, pateikiamos tik išvados ir nepateikiama rekomendacijų. Tokiais atvejais ir nedarant poveikio 22 straipsniui Komisija ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo vertinimo veiklos pabaigos Tarybai pateikia atskirą pasiūlymą dėl įgyvendinimo sprendimo, kuriuo būtų priimtos rekomendacijos. Pasiūlyme gali būti išdėstyti pagrįsti rekomendacijų įgyvendinimo terminai, nustatyti bendradarbiaujant su valstybe nare, ir nurodomi jų įgyvendinimo prioritetai.

Taryba patvirtina rekomendacijas ir perduoda jas Europos Parlamentui bei nacionaliniams parlamentams.

21 straipsnis

Tolesni veiksmai ir stebėsena

1. Per du mėnesius nuo tada, kai Komisija priima vertinimo ataskaitą, įskaitant rekomendacijas, pagal 20 straipsnio 4 dalį, arba tada, kai Taryba priima rekomendacijas pagal 20 straipsnio 5 dalį, įvertinta valstybė narė Komisijai ir Tarybai pateikia veiksmų planą, skirtą įgyvendinti visas rekomendacijas. Kitų valstybių narių paprašoma pateikti pastabas dėl veiksmų plano.

2. Pasikonsultavusi su vertinimo veiklą atlikusia grupe, Komisija per vieną mėnesį nuo veiksmų plano pateikimo įvertintai valstybei narei pateikia jo tinkamumo peržiūrą.

Jeigu Komisija nemano, kad veiksmų planas yra tinkamas, įvertinta valstybė narė pateikia patikslintą veiksmų planą per vieną mėnesį nuo pranešimo apie peržiūrą gavimo. Komisija veiksmų plano peržiūrą taip pat pateikia Tarybai.

3. Įvertinta valstybė narė nuo pranešimo apie veiksmų plano peržiūrą gavimą dienos kas šešis mėnesius teikia savo veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitą Komisijai ir Tarybai tol, kol Komisija nusprendžia, kad veiksmų planas visiškai įgyvendintas. Atsižvelgdama į trūkumų pobūdį ir rekomendacijų įgyvendinimo padėtį, Komisija, pasikonsultavusi su įvertinta valstybe nare, gali reikalauti, kad įvertinta valstybė narė teiktų ataskaitas kitokiu dažnumu.

Jeigu įvertinta valstybė narė reguliariai nepateikia veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitų, Komisija Tarybą ir Europos Parlamentą informuoja, kad įvertinta valstybė narė nevykdo savo pareigų.

Komisija gali surengti tikrinamuosius vizitus veiksmų plano įgyvendinimo pažangai stebėti.

Jei Komisija nusprendžia, kad veiksmų planas visiškai įgyvendintas, ji informuoja valstybes nares, kad veiksmų planas laikomas užbaigtu.

IV SKYRIUS

DIDELIS TRŪKUMAS IR KONKREČIOS VERTINIMO FORMOS

22 straipsnis

Konkrečios nuostatos, taikomos vertinimo ataskaitoje nustačius didelį trūkumą

1. Vertinimo veiklos pabaigoje Komisija ir valstybių narių vadovaujantys ekspertai grupės vardu raštu informuoja įvertintą valstybę narę, kad nustatytas didelis trūkumas. Nedelsiant taip pat informuojama Taryba.

Įvertinta valstybė narė imasi neatidėliotinų taisomųjų veiksmų, be kita ko, prireikus sutelkdama visus atitinkamus veiklos ir finansinius išteklius. Įvertinta valstybė narė nedelsdama informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie neatidėliotinus taisomuosius veiksmus, kurių imtasi ar planuojama imtis. Komisija apie didelį trūkumą taip pat informuoja atitinkamas 7 straipsnyje nurodytas Sąjungos įstaigas, organus ir agentūras, atsižvelgdama į galimą jų paramą įvertintai valstybei narei.

2. Į pagal 20 straipsnio 1, 2 bei 3 dalis parengtą vertinimo ataskaitą teikiant pirmenybę įtraukiamos išvados, pagal kurias nustatytas didelis trūkumas. Vertinimo ataskaitos pavadinime ir išvadoje turi būti aiškiai nurodoma, kad yra didelis trūkumas arba kad yra dideli trūkumai. Prie jos pridedami rekomendacijų, be kita ko, dėl neatidėliotinų taisomųjų veiksmų, projektai. Komisija per dvi savaites nuo vertinimo veiklos pabaigos įvertintai valstybei narei perduoda vertinimo ataskaitos projektą.

Įvertinta valstybė narė per 10 darbo dienų nuo vertinimo ataskaitos projekto gavimo pateikia savo pastabas dėl jo. Įvertintos valstybės narės prašymu ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo įvertintos valstybės narės pastabų gavimo surengiamas ataskaitos tekstui rengti skirtas posėdis.

3. Jei yra tinkamai pagrįstų privalomų skubos priežasčių, susijusių su dideliu trūkumu, Komisija, laikydamasi 30 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros, ne vėliau kaip per šešias savaites nuo vertinimo veiklos pabaigos nedelsiant taikytinu įgyvendinimo aktu priima vertinimo ataskaitą. Komisija vertinimo ataskaitą perduoda Europos Parlamentui.

4. Atsižvelgdama į išvadas, grupė parengia rekomendacijas dėl taisomųjų veiksmų, kuriais siekiama pašalinti vertinimo ataskaitoje nustatytą didelį trūkumą.

Per šešias savaites nuo vertinimo ataskaitos priėmimo Komisija Tarybai pateikia vertinimo ataskaitą kartu su pasiūlymu dėl rekomendacijų dėl taisomųjų veiksmų, kuriais siekiama pašalinti vertinimo metu nustatytą didelį trūkumą, ir nurodytais jų įgyvendinimo prioritetais.

Taryba priima rekomendacijas per vieną mėnesį nuo pasiūlymo gavimo.

Taryba perduoda rekomendacijas Europos Parlamentui ir nacionaliniams parlamentams.

Taryba nustato proporcingus su dideliu trūkumu susijusių rekomendacijų įgyvendinimo terminus ir nurodo, kaip dažnai įvertinta valstybė narė Komisijai ir Tarybai turi teikti ataskaitas dėl savo veiksmų plano įgyvendinimo.

5. Jeigu vizito metu paaiškėja, kad yra didelis trūkumas, laikomas keliančiu didelę grėsmę viešajai tvarkai ar vidaus saugumui erdvėje be vidaus sienų kontrolės, arba jis yra nustatomas remiantis sistemingo pagrindinių teisių pažeidimo rizika, Komisija nedelsdama apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.

Taryba skubiai aptaria šį klausimą ir, remdamasi Komisijos pasiūlymu, stengiasi per dvi savaites nuo Komisijos pasiūlymo gavimo dienos įgyvendinimo aktu priimti rekomendacijas, kuriose nustatomos tinkamos priemonės, skirtos pašalinti ar sumažinti didelio trūkumo poveikį viešajai tvarkai ar vidaus saugumui erdvėje be vidaus sienų kontrolės arba sistemingą pagrindinių teisių pažeidimą. Tarybos sprendimas, kuriame pateikiamos rekomendacijos, turi nedaryti poveikio Reglamento (ES) 2016/399 29 straipsniui ir Reglamento (ES) 2019/1896 42 straipsnio 1 daliai.

Taryba rekomendacijas perduoda Europos Parlamentui.

6. Įvertinta valstybė narė per vieną mėnesį nuo rekomendacijų priėmimo Komisijai ir Tarybai pateikia savo veiksmų planą. Kitų valstybių narių paprašoma pateikti pastabas dėl veiksmų plano. Komisija veiksmų planą perduoda Europos Parlamentui.

Pasikonsultavusi su vertinimo veiklą atlikusia grupe, Komisija per dvi savaites nuo veiksmų plano pateikimo dienos įvertintai valstybei narei pateikia jo tinkamumo peržiūrą. Jeigu Komisija nemano, kad veiksmų planas yra tinkamas, įvertinta valstybė narė per dvi savaites nuo pranešimo apie peržiūrą gavimo pateikia patikslintą veiksmų planą.

Komisija veiksmų plano peržiūrą pateikia Tarybai ir perduoda ją Europos Parlamentui.

Įvertinta valstybė narė Komisijai ir Tarybai teikia savo veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitas tol, kol Komisija nusprendžia, kad veiksmų planas visiškai įgyvendintas.

7. Siekdama patikrinti pažangą, padarytą įgyvendinant rekomendacijas, susijusias su dideliu trūkumu, Komisija surengia pakartotinį vizitą, kuris turi įvykti ne vėliau kaip per vienus metus nuo dienos, kai atlikta vertinimo veikla.

Grupė pagal 20 straipsnio 1 dalį parengia pakartotinio vizito ataskaitą, kurioje įvertinama pažanga, padaryta įgyvendinant Tarybos rekomendacijas, ir padaroma išvada, ar didelis trūkumas yra pašalintas.

Komisija įgyvendinimo aktu priima pakartotinio vizito ataskaitą. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 30 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Komisija pakartotinio vizito ataskaitą pateikia Tarybai.

8. Taryba gali pareikšti savo poziciją dėl pakartotinio vizito ataskaitos ir gali, kai tikslinga, paprašyti Komisijos pateikti pasiūlymą dėl rekomendacijų dėl taisomųjų veiksmų, kuriais siekiama pašalinti pakartotinio vizito ataskaitoje nustatytą nuolatinį didelį trūkumą. Tokiais atvejais taikomos 6 ir 7 dalys.

9. Jei Komisija nusprendžia, jog veiksmų planą galima užbaigti, ji surengia tikrinamąjį vizitą ir Tarybą informuoja apie tikrinamojo vizito rezultatus. Apie tai, kad veiksmų planą galima užbaigti, Komisija taip pat informuoja Europos Parlamentą.

Remdamasi Komisijos pasiūlymu ir atsižvelgdama į tikrinamojo vizito rezultatus, Taryba priima įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas veiksmų plano užbaigimas.

23 straipsnis

Konkrečios nuostatos, taikomos pirmą kartą atliekamiems vertinimams

1. Atsižvelgiant į išvadas, prie pagal 20 straipsnio 1–4 dalis parengtos vertinimo ataskaitos, parengtos po pirmą kartą atliekamo vertinimo, pridedamas rekomendacijų dėl taisomųjų veiksmų projektas.

Komisija ne vėliau kaip per keturis mėnesius po vertinimo veiklos pabaigos Tarybai pateikia pasiūlymą priimti atitinkamas rekomendacijas.

2. Taryba priima rekomendacijas. Ji gali nustatyti konkrečių rekomendacijų įgyvendinimo terminus.

Taryba perduoda rekomendacijas Europos Parlamentui ir nacionaliniams parlamentams.

3. Įvertinta valstybė narė Komisijai ir Tarybai pateikia veiksmų planą, skirtą įgyvendinti visas rekomendacijas.

Pasikonsultavusi su vertinimo veiklą atlikusia grupe, Komisija įvertintai valstybei narei pateikia veiksmų plano tinkamumo peržiūrą per vieną mėnesį nuo jo pateikimo.

Jeigu Komisija nemano, kad veiksmų planas yra tinkamas, įvertinta valstybė narė pateikia patikslintą veiksmų planą.

Įvertinta valstybė narė nuo pranešimo apie peržiūrą gavimo dienos kas šešis mėnesius Komisijai ir Tarybai teikia veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitas.

4. Jei vertinimo ataskaitoje padaroma išvada, kad įvertinta valstybė narė neatitiko būtinų sąlygų taikyti Šengeno *acquis*, Komisija surengia vieną ar daugiau pakartotinių vizitų.

Grupė pagal 20 straipsnio 1–4 dalis parengia pakartotinio vizito ataskaitą, kurioje įvertinama pažanga, padaryta įgyvendinant Tarybos rekomendacijas.

Komisija pakartotinio vizito ataskaitą priima įgyvendinimo aktu. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 30 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Komisija Tarybai įgyvendinimo sprendimu priimti pateikia pakartotinio vizito ataskaitą ir, jeigu tikslinga, pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijų.

5. Kad nuspręstų, jog veiksmų planą galima užbaigti, prieš veiksmų plano užbaigimą Komisija surengia tikrinamąjį vizitą.

Komisija Europos Parlamentą ir Tarybą informuoja apie tikrinamojo vizito rezultatus. Komisija Europos Parlamentą ir Tarybą informuoja, kad veiksmų planas gali būti užbaigtas.

Remdamasi Komisijos pasiūlymu ir atsižvelgdama į tikrinamojo vizito rezultatus, Taryba priima įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas veiksmų plano užbaigimas.

6. Valstybės narės, dėl kurių priimtas Tarybos sprendimas, kuriama nurodyta, kad Šengeno *acquis* nuostatos turi būti taikomos visapusiškai, įvertinamos pagal 1 straipsnio 2 dalies a punktą ne vėliau kaip per vienus metus nuo Šengeno *acquis* visapusiško taikymo toje valstybėje narėje pradžios dienos. Šiuo tikslu metinė vertinimo programa atnaujinama.

24 straipsnis

Konkreti nuostata dėl teminių vertinimų

Teminiams vertinimams taikomos 23 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys.

Jeigu atliekant teminį vertinimą nustatomas didelis trūkumas, taikomas 22 straipsnis.

V SKYRIUS

ŠENGENO ERDVĖS VALDYMAS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25 straipsnis

Ataskaitų teikimas Europos Parlamentui ir Tarybai

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai kasmet teikia pagal šį reglamentą praėjusiais metais atliktų vertinimų išsamią ataskaitą. Ta ataskaita skelbiama viešai.

Pirmoje pastraipoje nurodytoje ataskaitoje pateikiama informacija apie per praėjusius metus atliktus vertinimus, ekspertų rezervo veikimą, įskaitant valstybių narių ekspertų galėjimą atlikti savo funkcijas, tų vertinimų pagrindu padarytas išvadas ir su taisomaisiais veiksmais, kurių ėmėsi valstybės narės, susijusią padėtį. Siekiant geriau įgyvendinti Šengeno *acquis*, toje ataskaitoje, remiantis pagal šį reglamentą atliktos vertinimo ir stebėsenos veiklos rezultatais, nurodomi bendri klausimai, geriausia praktika ir inovaciniai sprendimai. Siekiant padidinti informuotumą apie erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimą, ataskaitoje turi būti atsižvelgiama į sinergiją su kitomis stebėsenos priemonėmis ir mechanizmais.

Komisija pirmoje pastraipoje nurodytą ataskaitą nacionaliniams parlamentams perduoda nedelsiant. Taryba aptaria ataskaitą atsižvelgdama į vertinimų poveikį erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui.

Komisija bent du kartus per metus Europos Parlamentą ir Tarybą informuoja apie valstybių narių parengtų veiksmų planų įgyvendinimo padėtį. Visų pirma Komisija pateikia informaciją apie savo veiksmų planų tinkamumo peržiūras ir apie pakartotinių vizitų bei tikrinamųjų vizitų rezultatus, taip pat savo pastabas, kai ji mano, kad veiksmų plano įgyvendinimo pažanga buvo akivaizdžiai nepakankama.

26 straipsnis

Šengeno vertinimo vadovas

Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, parengia ir, jeigu būtina, atnaujina gaires, visų pirma, dėl:

a) su mokymais susijusios ekspertų, Komisijos atstovų ir stebėtojų atsakomybės;

b) vertinimų parengiamosios veiklos;

c) vizitų, įskaitant neprogramines vizitus, vykdymo;

d) vertinimo ir stebėsenos veiklos vykdymo, be kita ko, naudojantis klausimynu arba išimties tvarka taikant kitus nuotolinius metodus;

e) teksto rengimo proceso ir dokumentinės bei skaitmeninės medžiagos įtraukimo į vertinimo ataskaitas;

f) tolesnių veiksmų procedūros, ypač pakartotinių vizitų ir tikrinamųjų vizitų;

g) sinergijos su kita vertinimo ir stebėsenos veikla;

h) logistikos ir finansinių klausimų, susijusių su vertinimo ir stebėsenos veiklos organizavimu;

i) Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų veiklos tikrinimu tiek, kiek jie (jos) atlieka funkcijas valstybių narių vardu, kad padėtų praktiškai taikyti Šengeno *acquis* nuostatas.

27 straipsnis

Peržiūra

Komisija atlieka šio reglamento taikymo peržiūrą ir Tarybai pateikia ataskaitą per šešis mėnesius nuo visų vertinimo ataskaitų, parengtų dėl vertinimų, atliktų vykdant pagal šį reglamentą priimtą pirmąją daugiametę vertinimo programą, priėmimo. Ta peržiūra turi apimti visus šio reglamento elementus, įskaitant aktų priėmimo taikant vertinimo mechanizmą procedūrų veikimą. Komisija nedelsiant pateikia ataskaitą Europos Parlamentui.

28 straipsnis

Neskelbtina informacija

1. Grupės nariai, stebėtojai ir ekspertai stažuotojai visą informaciją, kurią jie gauna atlikdami savo pareigas, laiko konfidencialia.

2. Pagal Sprendimą (ES, Euratomas) 2015/443 ataskaitų slaptumo statusas – „neskelbtina neįslaptinta“. Jos žymimos slaptumo žyma „RESTREINT UE/ES RESTRICTED“, kaip tai suprantama Sprendime (ES, Euratomas) 2015/444, kai tokios slaptumo žymos reikalaujama pagal to sprendimo 5 straipsnio 3 dalį arba atsižvelgiant į pagrįstą įvertintos valstybės narės prašymą.

Komisija, pasikonsultavusi su atitinkama valstybe nare, nusprendžia, kurią vertinimo ataskaitos dalį galima skelbti viešai.

3. Įslaptinta informacija ir dokumentai šio reglamento tikslais perduodami ir tvarkomi laikantis taikytinų saugumo taisyklių. Tokios taisyklės netrukdo leisti susipažinti su informacija Europos Parlamentui ir 7 straipsnyje nurodytoms atitinkamoms Sąjungos įstaigoms, organams ir agentūroms.

29 straipsnis

Airijos dalyvavimo sąlygos

1. Airijos ekspertai dalyvauja vertinant tik tą Šengeno *acquis* dalį, kurią įgyvendinant Airijai leista dalyvauti.

2. Vertinimai apima tik tos Šengeno *acquis* dalies, kurią įgyvendinant Airijai leista dalyvauti, efektyvų ir veiksmingą taikymą Airijoje.

3. Airija dalyvauja Tarybai priimant rekomendacijas, susijusias tik su ta Šengeno *acquis* dalimi, kurią įgyvendinant jai leista dalyvauti.

30 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis kartu su jo 5 straipsniu.

31 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Pirmoji daugiametė vertinimo programa ir pirmoji metinė vertinimo programa pagal šį reglamentą nustatomos ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 1 d. ir jos prasideda 2023 m. vasario 1 d.

Pirmoje daugiametėje vertinimo programoje pagal šį reglamentą atsižvelgiama į vertinimus, jau atliktus pagal antrąją daugiametę programą, priimtą pagal Reglamentą (ES) Nr. 1053/2013, ir ji parengiama kaip tos programos tęsinys.

2. Pagal Reglamentą (ES) Nr. 1053/2013 priimtas standartinis klausimynas naudojamas tol, kol bus nustatytas šio reglamento 14 straipsnyje numatytas standartinis klausimynas.

3. Vertinimų, atliktų anksčiau nei 2023 m. vasario 1 d., atveju vertinimo ataskaitos ir rekomendacijos vykdomos pagal Reglamentą (ES) Nr. 1053/2013. Su tokiais vertinimais susijusi tolesnė ir stebėsenos veikla, pradedant nuo veiksmų planų pateikimo, vykdoma pagal šį reglamentą.

32 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas (ES) Nr. 1053/2013 panaikinamas nuo 2022 m. spalio 1 d., išskyrus nuostatas dėl vertinimo ataskaitų ir rekomendacijų priėmimo, kurios taikomos tol, kol bus priimtos šio reglamento 31 straipsnio 3 dalyje nurodytos vertinimo ataskaitos ir rekomendacijos.

Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal priede pateiktą atitikties lentelę.

33 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2022 m. spalio 1 d.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Liuksemburge 2022 m. birželio 9 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
É. DUPOND-MORETTI

PRIEDAS

Atitikties lentelė

Reglamentas (ES) Nr. 1053/2013	Šis reglamentas
1 straipsnio 1 ir 2 dalys	1 straipsnio 1 ir 2 dalys
1 straipsnio 3 dalis	15 straipsnio 2 dalis
2 straipsnis	2 straipsnis
3 straipsnis	3 straipsnis
-	4 straipsnis
-	5 straipsnis
4 straipsnio 1 dalis	1 straipsnio 3 dalis
4 straipsnio 2 ir 3 dalys	6 straipsnis
8 straipsnis	7 straipsnis
7 straipsnis	8 straipsnis
-	9 straipsnis
-	10 straipsnis
-	11 straipsnis
5 straipsnis	12 straipsnis
6 straipsnis	13 straipsnis
9 straipsnis	14 straipsnis
12 straipsnis	15 straipsnio 1 dalis
12 straipsnis	16 straipsnis
-	17 straipsnis
10 ir 11 straipsniai	18 straipsnis
13 straipsnis	19 straipsnis
14 ir 15 straipsniai	20 straipsnis
16 straipsnis	21 straipsnis
-	22 straipsnis
-	23 straipsnis
-	24 straipsnis
20 straipsnis	25 straipsnis
-	26 straipsnis
22 straipsnis	27 straipsnis
19 straipsnis	-
17 straipsnis	28 straipsnis
18 straipsnis	29 straipsnis
21 straipsnis	30 straipsnis
23 straipsnis	31 straipsnis
23 straipsnis	32 straipsnis
24 straipsnis	33 straipsnis